

Repertoriumnummer 2017/
Datum van uitspraak 09 oktober 2017
Rolnummer 2016/AR/101

Niet aan te bieden aan de
ontvanger

Uitglfte
Uitgereikt aan

Uitgereikt aan

Uitgereikt aan

op
€
BUR

op
€
BUR

op
€
BUR

Hof van beroep Gent

Arrest

zevende bis kamer

Aangeboden op 11 OKT. 2017
Niet te registreren

2016/AR/101- In de zaak van:

F. B.V.B.A. •

met maatschappelijke zetel te 9230 WETTEREN, [adres], ingeschreven met [KBO-nummer],
appellante,

hebbende als raadsman mr. [...], advocaat te [adres],

tegen

1. L.L.

wonende te 3940 HECHTEL, [adres],
handel drijvend onder de benaming A., ingeschreven met [KBO-nummer], eerste geïntimeerde,

hebbende als raadsman mr. [...], advocaat te [adres],

Mede inzake

2. D.A.S. ApS, vennootschap naar Deens recht,
met maatschappelijke zetel gevestigd te [stad] (Denemarken), [adres], ingeschreven in het centrale
handelsregister onder het nr. [...]

met woonstkeuze op het adres van haar raadsman, hierna vermeld
tweede geïntimeerde,

hebbende als raadsman mr. [...], advocaat te [adres],

wijst het hof het volgend arrest:

1. Bestreden beslissing- Rechtspleging in hoger beroep

1.

Het hoger beroep is ingesteld bij verzoekschrift van 19 januari 2016 tegen het vonnis van de rechtbank van koophandel Gent, afdeling Gent, tiende kamer, van 10 september 2015. (gekend onder het rolnummer 14/AR/00393).

L.L. en Aps D.A.S. (hierna verder als DAS aangeduid) hebben tijdig en regelmatig naar de vorm incidenteel hoger beroep ingesteld

Een akte van betekening wordt niet voorgelegd, evenmin wordt er voorgehouden dat er een betekening werd verricht.

Het hoger beroep is tijdig en regelmatig naar vorm.

Het is ontvankelijk.

Partijen zijn gehoord op de openbare terechtzitting van 4 september 2017 en het hof nam kennis van de neergelegde conclusies en stukken.

II. Feiten - procedure in eerste aanleg

2.

Onderhavig geschil betreft een koop-verkoopovereenkomst van een drone, waarbij BVBA F. optrad als verkoper en L.L. als koper. DAS is de producent van de drone.

3.

3.1.

Met de inleidende dagvaarding, betekend op 24 januari 2014 vroeg L.L. (koper) de tussen partijen op 17 juni 2011 gesloten koop-verkoopovereenkomst m.b.t. een CopterMotion Gold Model te vernietigen, *minstens* te ontbinden lastens BVBA F. (verkoper).

L.L. vorderde tevens om (1) in toepassing van artikel 19, 2de lid Ger.W. een deskundige aan te stellen met een nader in de dagvaarding omschreven opdracht en (2) F. te veroordelen tot betaling van 1,00 EUR provisioneel.

Hij vorderde tenslotte om de gedingkosten ten laste te leggen van BVBA F. en de voorlopige tenuitvoerlegging van het tussen te komen vonnis toe te staan, niettegenstaande alle verhaal, zonder borgstelling en met uitsluiting van het vermogen tot kantonnement.

3.2.

In latere conclusies handhaafde L.L. zijn oorspronkelijke vordering strekkende tot de nietigverklaring van de koopovereenkomst dd. 17 juni 2011, *ondergeschikt*, de ontbinding ervan lastens BVBA F., en vorderde hij de veroordeling van BVBA F. tot het terugbetalen van de betaalde koopsom gelijk aan € 18.999,00, te vermeerderen met de vergoedende interesten.

L.L. vroeg BVBA F. en DAS hoofdelijk en in solidum te veroordelen tot het betalen van een vergoeding voor genotsderving ex aequo et bono gelijk aan € 2.500,00, meer de vergoedende intresten.

Uiterst ondergeschikt vorderde hij de aanstelling van een gerechtsdeskundige met als opdracht:

de aangekochte drone te controleren op eventuele gebreken, storingen en anomalieën, tevens inhoudende, doch hiertoe niet beperkt:

- o de werking van de Canon SD mark II, de Canon sc40hs, de Sony videocamera met de Coptermotion
- o het beeld van het basisstation
- o de autonomie
- o de datagegevens van de crashes
- o hoogteaanwijzing
- o aanduiding batterij;

de staat ervan te beschrijven en technisch advies uit te brengen omtrent de vastgestelde leemten en gebreken, de oorzaak ervan, de technische aansprakelijkheid, de wijze, duur en kosten van de herstelling of de mindere waarde voor zover herstelling redelijkerwijze onmogelijk moet worden geacht;

de rechtbank te adviseren of het CE-merkteken op de radio-onderdelen is of was aangebracht en dit conform het artikel 16 en 17 van het KB van 26 september 2000 betreffende radio- en eindapparatuur en de erkenning van hun conformiteit

een prijsvermindering ten aanzien van de aangekochte drone weerhouden te worden..

Hij verzocht de gedingkosten ten laste te leggen van BVBA F. en DAS.

4.

Op 5 mei 2014 dagvaardde BVBA F. de fabrikant van het luchtvaartuig, D.A.S. ApS (afgekort : DAS), in gedwongen tussenkomst en vrijwaring.

5.

BVBA F. concludeerde tot de ongegrondheid van de vordering.

Ondergeschikt, voor het geval zij zou worden veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding, formuleerde BVBA F. een vrijwaringsvordering lastens DAS.

In het geval de koopovereenkomst zou worden vernietigd/ontbonden (wegens bedrog of verborgen gebreken) vroeg BVBA F. haar een provisionele schadevergoeding voor minderwaarde toe te kennen gelijk aan € 1,00.

BVBA F. vroeg verder in ieder geval het verzoek tot voorlopige tenuitvoerlegging van het tussen te komen vonnis niet in te willigen en de gedingkosten te laste te leggen van L.L., met inbegrip van de kosten van de dagvaarding in gedwongen tussenkomst en vrijwaring en daarbij inbegrepen een rechtsplegingsvergoeding.

6.

DAS vroeg de vordering in tussenkomst en vrijwaring onontvankelijk te verklaren, *minstens* af te wijzen wegens gebrek aan bevoegdheid en/of bij gebrek aan rechtsmacht.

Ondergeschikt en voor het geval een deskundige zou worden aangesteld vroeg DAS de eerste rechter zich enkel wat betreft dit onderdeel bevoegd te verklaren.

DAS vroeg in ondergeschikte orde, voor het geval de eerste rechter van oordeel zou zijn dat hij wel bevoegd is en/of rechtsmacht heeft, de vordering van DAS lastens BVBA F. te behandelen met toepassing van het Deens recht, dienvolgens a). de vordering strekkende tot aanstelling van een deskundige ongegrond te verklaren en b). de vrijwaringsvordering van BVBA F. lastens DAS ongegrond te verklaren.

Uiterst ondergeschikt vroeg DAS de verhouding te bepalen van de aansprakelijkheid van DAS en de BVBA F. t.a.v. L.L. en de gegrondheid van de vrijwaringsvordering te beperken tot het aandeel van DAS in de aansprakelijkheid.

DAS vroeg de vordering van L.L. om DAS, voor alle veroordelingen die hij laat gelden lastens BVBA F., hoofdelijk en in solidum samen met BVBA F. te veroordelen en de vordering van L.L. lastens DAS strekkende tot de betaling van een schadevergoeding ex artikel 1382 B.W. onontvankelijk te verklaren wegens gebrek aan bevoegdheid en/of rechtsmacht, *minstens* af te wijzen als ongegrond.

Verder vroeg DAS de gedingkosten ten laste te leggen van BVBA F..

7.

De eerste rechter stelde vooreerst vast dat hij bevoegd was om kennis te nemen van het geschil en dat het Belgisch recht van toepassing was. Hij verklaarde de vorderingen ontvankelijk.

Hij oordeelde verder dat de tussen L.L. en de BVBA F. afgesloten koop- ver koopovereenkomst (absoluut) nietig is, waar niet was voldaan aan de voorwaarden van artikel 40 van het Koninklijk Besluit van 15 maart 1954 tot regeling van de luchtvaart (o.m. gebrek aan inschrijving van het luchtvaartuig en het luchtvaartuig buiten de handel was (artikel 1128 B.W.).

Hij veroordeelde L.L. tot de teruggave aan de BVBA F. van het luchtvaartuig CopterMotion Gold model, voorwerp van de offerte van 17 juni 2011, en de BVBA F. tot het betalen aan L.L. van een bedrag van € 18.899,00, excl. BTW, meer de gerechtelijke interesten aan de wettelijke interestvoet vanaf 24 januari 2014.

Hij was van oordeel dat een nietige overeenkomst geen rechtsgrond kan zijn voor het vorderen van schadevergoeding en wees de vordering strekkende tot de betaling van een schadevergoeding ex artikel 1382 B.W. af bij gebrek aan bewijs van een extra-contractuele fout en de daardoor veroorzaakte schade.

Hij kende enkel gerechtelijke interesten toe, aangezien L.L. gedurende maanden heeft kunnen beschikken over de drone en de BVBA F. de volledige koopsom ter beschikking had.

De eerste rechter stelde verder vast dat aan DAS geen fout kon worden ten laste gelegd die (mede) oorzaak is van de nietigheid van de overeenkomst.

Hij veroordeelde de partijen elk tot hun eigen gedingkosten, met dien verstande dat de BVBA F. werd veroordeeld tot het betalen van de kosten van de vordering in gedwongen tussenkomst en vrijwaring aan de zijde van DAS.

111. Grieven/voorwerp van het hoger beroep

8.

Voor een omstandige uiteenzetting van de grieven en de argumentatie van partijen verwijst het hof naar de beroepsakte en de conclusies voor partijen.

8.1.

In het beschikkend gedeelte van haar syntheseconclusie vordert BVBA F. :

*"In eerste instantie de zaak te verwijzen naar de bijzondere rol;
Vervolgens het vonnis van 10 september 2015 van de Rechtbank van Koophandel te Gent,
afdeling Gent, te willen herwijzen en opnieuw recht doende voor recht te willen zeggen :*

Het hoger beroep van appellante ontvankelijk en gegrond te verklaren;

*Dienvolgens te oordelen dat de koopovereenkomst tussen appellante en geïntimeerde geldig
istotstandgekomenennietnietigisofontbondendientte worden;*

*In ondergeschikte orde te zeggen voor recht dat ApS D.A.S., zijnde oorspronkelijk
gedaagde in gedwongen tussenkomst, appellante dient te vrijwaren in geval zij tot het
betalen van een schadevergoeding zou worden veroordeeld;*

*In het geval de koopovereenkomst zou worden nietig verklaard of ontbonden, appellante een
vergoeding voor minderwaarde toe te kennen die voorlopig wordt begroot op 1 euro
provisioneel.*

*In deze hypothese voorafgaande/ijk een gerechtsdeskundige aan te stellen om de
minderwaarde van de drone te begroten, en de opdracht van de aan te stellen deskundige als
volgt te omschrijven :*

*na voorafgaande uitnodiging van de partijen bij een ter post aangetekende brief en
hun raadslieden met gewone brief, met mededeling van de plaats, dag en uur waarop
hij zijn werkzaamheden zal aanvangen;*

*de partijen aanhoren, kennis nemen van hun verklaringen, stukken, bescheiden en
bundels, alle nodige of nuttige inlichtingen inwinnen bij de partijen en zo nodig bij
derden, en de partijen zo mogelijk verzoenen;*

*na te gaan welke de minderwaarde is van de drone op heden en aldus de vergoeding
voor minderwaarde begroten die geïntimeerde aan appellante verschuldigd is.*

*Geïntimeerde te veroordelen tot het betalen van de kosten van het geding, met inbegrip van
de kosten die appellante diende en dient te maken om DAS in tussenkomst en vrijwaring te
roepen, daarbij inbegrepen een rechtsplegingsvergoeding die wordt begroot op het
basisbedrag van 2.400,00 EUR voor de procedure in eerste aanleg en 2.400,00 euro voor de
procedure in hoger beroep."*

8.2.

In het beschikkend gedeelte van zijn syntheseconclusies vordert L.L. :

"Op hoofdberoep :

Het hoger beroep als ontvankelijk doch ongegrond af te wijzen en te verklaren dat de vorderingen van appellante in hoofdorde en in ondergeschikte orde, voor zover ontvankelijk, ongegrond zijn.

Op incidenteel beroep :

Verder, op vordering van eerste geïntimeerde, het eerste vonnis dd. 10 september 2015 te bevestigen en dienvolgens te oordelen;

In hoofdorde, de koopovereenkomst tussen concluant en F. te vernietigen,

In ondergeschikte orde, de overeenkomst tussen concluant en F. lastens F. te ontbinden,

In elk geval F. - op incidenteel beroep - en tevens DAS - op hoofdberoep - hoofdelijk en in solidum te veroordelen :

- o tot de teruggave van de betaalde som ad 18.999,00 EUR, te vermeerderen met de vergoedende interesten tot de dag van volledige betaling;*
- o tot betaling van de genotsderving ex aequo et bono begroot ad 5.000,00 EUR meer de vergoedende interesten vanaf 27 oktober 2012.*

F. en DAS te horen veroordelen tot alle kosten van het geding ..."

8.3.

In haar syntheseberoepsconclusies vordert DAS :

*"1. IN HOOFDORDE : Wat betreft het incidenteel beroep ingesteld door DAS, het incidenteel beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren en het vonnis a quo te hervormen als volgt :
in hoofdorde : te zeggen voor recht dat de Belgische rechtbanken niet bevoegd zijn / zonder rechtsmacht zijn om kennis te nemen van de vorderingen van F. en van dhr. L. en deze vorderingen bijgevolg als ontoelaatbaar en/of onontvankelijk af te wijzen:*

2. IN ONDERGESCHIKTE ORDE en wat betreft het hoofdberoep ingesteld door F. alsook wat betreft het incidenteel beroep ingesteld door dhr. L. :

2.1. In hoofdorde : zowel het hoger beroep van F. en het incidenteel beroep van dhr. L. ontvankelijk te verklaren doch beide als ongegrond af te wijzen en het vonnis a quo in al zijn onderdelen te bevestigen;

2.2. In subsidiaire orde :

2.2.1. Wat betreft de vordering tot tussenkomst en vrijwaring ingesteld door F. lastens DAS

a) voor zover uw Hof van mening zou zijn dat zij wel bevoegd is en/of rechtsmacht heeft, de vordering tot vrijwaring van F. lastens DAS af te wijzen als ongegrond,

b) uiterst subsidiair, de verhouding te bepalen van de aansprakelijkheid van respectieve/ijk DAS en F. ten aanzien van dhr. L. en de gegrondheid van de vordering tot tussenkomst en vrijwaring te beperken tot het aandeel van DAS in de aansprakelijkheid;

2.2.2. Wat betreft de vorderingen van dhr. L. om DAS, voor alle veroordelingen die hij laat gelden lastens F., hoofdelijk en in solidum samen met F. te horen veroordelen en de vorderingen gesteld lastens DAS door dhr. L., telkenmale op grond van art. 1382 B.W.:

a) de vorderingen van dhr L. lastens DAS af te wijzen als ongegrond.

In alle orden : F. en dhr. L., hoofdelijk minstens in solidum te veroordelen tot alle kosten van het geding ...".

IV. Beoordeling

9.

In overeenstemming met wat op het zittingsblad op de terechtzitting van 4 september 2017 werd genoteerd, stelt het hof voorafgaandelijk vast L.L. bij monde van zijn raadsman heeft bevestigd :

- (1) niet langer toepassing te vorderen van artikel 4 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering,
- (2) niet langer aan te dringen op de aanstelling van een deskundige.

Om deze reden gaat het hof op één en ander dan ook niet meer in en behoeft ook de vraag of de Belgische rechter al dan niet over de vereiste rechtsmacht beschikt om ook ten aanzien

van DAS een deskundigenonderzoek te bevelen niet meer te worden ontmoet of beantwoord.

10.

Verder stelt het hof vast dat er geen betwisting bestaat over de rechtsmacht van de Belgische rechter om kennis te nemen van de oorspronkelijke vordering zoals deze aanvankelijk door L.L. bij dagvaarding van 24 januari 2014 lastens F. werd ingesteld.

11.

Daarentegen is er wel een blijvende betwisting over de vraag of de Belgische rechter al dan niet over de vereiste rechtsmacht beschikt om kennis te nemen van

- (1) de vordering in gedwongen tussenkomst en vrijwaring, welke vordering door F. bij dagvaarding van 5 mei 2014 lastens DAS werd ingesteld, en
- (2) de tussenvordering die door L.L. bij conclusie van 23 februari 2015 lastens DAS werd ingesteld.

Zoals hiervoor al aangegeven heeft DAS immers incidenteel hoger beroep ingesteld tegen het bestreden vonnis waar de eerste rechter op basis van

- (1) een in aanmerking genomen samenhang tussen de hoofdvordering en de vordering in gedwongen tussenkomst en vrijwaring en,
- (2) de artikelen 27 tot en met 30 van de EEK-Verordening nr. 44/2001

heeft geoordeeld wel over de vereiste rechtsmacht te beschikken om tevens kennis te nemen van de voormelde vordering in gedwongen tussenkomst en vrijwaring.

Zoals DAS in haar syntheseconclusies in hoger beroep terecht opmerkt heeft de eerste rechter niet expliciet geantwoord op het verweer van DAS met betrekking tot de voormelde tussenvordering.

11.1.

Het hof stelt vast dat er tussen appellante en DAS geen betwisting over bestaat dat voor de beoordeling van de rechtsmacht van de Belgische rechter om kennis te nemen van de vordering in gedwongen tussenkomst en vrijwaring, toepassing dient te worden gemaakt van de EU Verordening 44/2001.

Terecht merkt DAS op dat de eerste rechter zijn rechtsmacht niet kon baseren op de artikelen 27 t.e.m. 30 EU VO 44/2001 betreffende "Aanhangigheid en samenhang".

Voormelde bepalingen betreffen inderdaad de bevoegdheids- en verwijzingsregels waarbij verschillende, al dan niet samenhangende vorderingen, terzelfdertijd aanhangig zijn gemaakt voor gerechten van verschillende lidstaten.

Dit is hier niet het geval nu, zowel voor wat de hoofdvordering als de vordering in gedwongen tussenkomst en vrijwaring betreft, enkel de rechtbank van koophandel te Gent werd gevat.

Waar er derhalve geen sprake is van verschillende vorderingen die terzelfdertijd aanhangig zijn gemaakt voor gerechten van verschillende lidstaten, komen de artikelen 27 t.e.m. 30 EU VO 44/2001 dan ook niet relevant voor bij de beoordeling omtrent de rechtsmacht van de Belgische rechter voor wat de door appellante lastens DAS ingestelde vordering in gedwongen tussenkomst en vrijwaring betreft.

11.2.

Zoals hiervoor al aangegeven argumenteert DAS dat het de Belgische rechter aan de vereiste rechtsmacht ontbreekt om kennis te nemen van de door F. lastens DAS uitgebrachte vordering in gedwongen tussenkomst en vrijwaring.

Meer in het bijzonder beroept DAS zich op haar algemene voorwaarden, meer bepaald op het artikel 17.2 dat bepaalt dat enkel de rechtbanken van de maatschappelijke zetel van DAS en dus de Deense rechtbanken bevoegd zijn om kennis te nemen van geschillen voortvloeiend uit of in verband met de overeenkomst tussen F. n DAS.

Nog volgens DAS, maar betwist door F., maakt deze bepaling een geldig forumbeding uit in de zin van artikel 23 EU VO 44/2001, en als gevolg waarvan

- (1) de Deense rechtbanken uitsluitend bevoegd zijn,
- (2) ook geen toepassing kan worden gemaakt van artikel 6.2. EU VO 44/2001 dat bepaalt dat bij een vordering tot vrijwaring of bij een vordering tot voeging of tussenkomst, de persoon die woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat kan worden opgeroepen voor het gerecht waarvoor de oorspronkelijke vordering aanhangig is, tenzij de vordering slechts is ingesteld om de opgeroepene af te trekken van de rechter die de verordening hem toekent.

11.3.

Vraag blijft aldus of het door DAS ingeroepen en in artikel 17.2. van de algemene voorwaarden opgenomen bevoegdheidsbeding al dan niet beantwoordt aan het voormelde en door geïntimeerde ingeroepen artikel 23 EU VO 44/2001.

Dit artikel 23.1 EU VO 44/2001 bepaalt dat wanneer de partijen, van wie tenminste één woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat, een gerecht of de gerechten van een lidstaat hebben aangewezen voor de kennisneming van de geschillen die naar aanleiding van een bepaalde rechtsbetrekking zijn ontstaan of zullen ontstaan, dit gerecht of die gerechten van deze lidstaat bevoegd is of zijn.

Nog volgens artikel 23.1 EU VO 44/2001 is deze bevoegdheid exclusief, tenzij partijen anders zijn overeengekomen, en wordt de overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegd gerecht gesloten : (a) hetzij bij een schriftelijke overeenkomst of bij een schriftelijk bevestigde mondelinge overeenkomst, (b) hetzij in een vorm die wordt toegelaten door de handelwijzen die tussen partijen gebruikelijk zijn geworden, (c) hetzij, in de internationale handel, in een vorm die overeenstemt met een gewoonte waarvan de partijen op de hoogte zijn of hadden behoren te zijn en die in internationale handel algemeen bekend is en door partijen bij dergelijke overeenkomsten in de betrokken handelsbranche doorgaans in acht wordt genomen.

Overeenkomstig artikel 23.2. EU VO 44/2001 wordt elke elektronische mededeling waardoor de overeenkomst duurzaam geregistreerd wordt, tevens als "schriftelijk" aangemerkt.

11.4.

Volgens het Hof van Justitie dienen de toepassingsvoorwaarden voor de geldigheid van een forumbeding onder artikel 23 EU VO 44/2001 strikt te worden uitgelegd.

Een forumbeding wijkt immers af van de algemene bevoegdheidsregels vervat in de artikelen 2, 5 en 6 van diezelfde Verordening.

Om als een geldig forumbeding overeenkomstig artikel 23 EU VO 44/2001 in aanmerking te kunnen genomen worden moet de wilsovereenstemming tussen partijen over dit forumbeding daadwerkelijk voorhanden zijn en duidelijk en nauwkeurig tot uitdrukking komen.

De daadwerkelijke instemming van de belanghebbenden is immers één van de doelstellingen van deze bepaling (H.V.J. EG, 14 december 1976, 24/76, Estas Salotti, Jur. 1976, 1831, r.o. 7; H.v.J., 20 februari 1997, C-106/95, Mainschiffarhts-Genossenschaft eG (MSG), r.o. 17).

Nazicht van de voorliggende stukken, meer in het bijzonder het door DAS voorgelegde stuk 24, toont naar het oordeel van het hof naar genoegen van recht aan dat er tussen F. en DAS daadwerkelijk wilsovereenstemming was over het in artikel 17.2. van de algemene voorwaarden opgenomen forumbeding.

Uit het als stuk 24 voorgelegd e-mailbericht van appellante aan DAS van 24 mei 2011 blijkt immers ontegensprekelijk dat:

F. voorafgaandelijk kennis heeft gekregen van de algemene voorwaarden van DAS waarin onder artikel 17.2. het ingeroepen forumbeding was opgenomen,
F. in de gelegenheid werd gesteld haar opmerkingen omtrent deze algemene voorwaarden te laten kennen,
F. dit ook effectief gedaan heeft en zij bij hét voormelde e-mailbericht van 24 mei 2011 deze opmerkingen aan DAS heeft meegedeeld,
voormeld e-mailbericht geen enkele opmerking bevat met betrekking tot het in de meegedeelde algemene voorwaarden opgenomen forumbeding, en onmiddellijk een eerste opdracht voor een drone aan DAS doorgeeft, welke opdracht door laatstgenoemde wordt aanvaard en uitgevoerd conform de door F. voorgestelde wijzigingen van de algemene voorwaarden zoals uit de wijze van factureren blijkt.

Aldus staat vast dat :

er tussen partijen overeenstemming bestond dat de overeenkomst zou worden beheerst door de algemene voorwaarden van DAS,
F. voorafgaand in kennis werd gesteld van deze algemene voorwaarden en zij enkel een aantal wijzigingen voorstelde die evenwel geen betrekking hadden op het forumbeding,
de overeenkomst tussen partijen wel degelijk onder deze gewijzigde voorwaarden tot stand kwam, nu F. meteen een opdracht aan DAS toevertrouwde, welke opdracht door laatstgenoemde werd aanvaard en uitgevoerd conform de door appellante voorgestelde wijzigingen van de algemene voorwaarden.

Deze vaststellingen da, en het hof besluiten dat er in casu voldaan is aan de vormvereiste van artikel 23.1. a) EU VO 44/2001.

Dat over de algemene voorwaarden per e-mail werd gecommuniceerd en, zoals F. nog opwerpt, geen geschreven en door haar ondertekende overeenkomst voorligt; doet naar het oordeel van het hof geen afbreuk aan voormelde conclusie.

Zoals hiervoor al aangegeven wordt overeenkomstig artikel 23.2. EU VO 44/2001 elke elektronische mededeling waardoor de overeenkomst duurzaam geregistreerd, tevens als "schriftelijk" aangemerkt.

Ook de argumentatie dat er geen door F. ondertekende overeenkomst voorligt, overtuigt niet.

Er was immers overeenstemming dat de algemene voorwaarden - zeker voor wat het niet eens in vraag gestelde forumbeding betreft - deel uitmaakten van de overeenkomst.

Het e-mailbericht van 24 mei 2011, waarmee aan DAS onder de gewijzigde algemene voorwaarden meteen een eerste opdracht werd toevertrouwd, laat hieromtrent aan duidelijkheid niets te wensen over en houdt de schriftelijke bevestiging hiervan in.

11.5.

Uit wat voorafgaat volgt dat DAS zich terecht op het in haar algemene voorwaarden opgenomen forumbeding beroept, zodat de eerste rechter zonder rechtsmacht was om kennis te nemen van de vordering in gedwongen tussen en vrijwaring die door F. lastens DAS werd ingesteld.

Het door F. nog ingeroepen artikel 6.2. EU VO 44/2001 is niet van aard om enige afbreuk te doen aan de voormelde conclusie.

Waar deze bepaling in beginsel inderdaad kan worden ingeroepen, lijdt dit uitzondering indien, zoals in onderhavige zaak, het geschil onder het bereik valt van een aan artikel 23 EU VO 44/2001 beantwoordend forumbeding.

Artikel 23 EU VO 44/2001, inzake de forumkeuze, schept immers een exclusieve bevoegdheid voor het gekozen forum, en prevaleert dus boven artikel 6.2. EU VO 44/2001.

(et HvJ, 14 december 1976, 24/76, Estas Salotti, Jur. 1976, 1831, r.o. 7; HvJ, 9 november 1978, 23/78, Nikolaus Meeth/ Glacetal" Kur. 1979, 2133, r.o. 4; H. MUIR WATT, "Article 6" in U. MAGNUS en P. MANKOWSKI, Brussels I Regulation, Selier, 2de uitg., 2012, 322, nr.38)

11.6.

Zoals DAS terecht opmerkt heeft de eerste rechter zich niet uitgesproken over het door laatstgenoemde opgeworpen middel dat de Belgische rechter ook niet over de vereiste rechtsmacht beschikte om kennis te nemen van de door L.L. lastens DAS geformuleerde en in hoger beroep nog uitgebreide tussenvordering.

Zoals in de syntheseberoepsconclusies uiteengezet, beroept L.L. zich op de artikelen 8.1. en 8.2. van de EU VO 1215/2012 die naar zijn oordeel van toepassing op de tussenvordering die hij met een op 23 februari 2015 neergelegde conclusie ten aanzien van DAS heeft ingesteld.

DAS die de toepasselijkheid van voormelde EU VO 1215/2012 betwist en van oordeel is dat met betrekking tot voormelde tussenvordering ook de EU VO 44/2001 dient te worden toegepast, besluit tot de afwezigheid van rechtsmacht.

Vermits de door L.L. ingeroepen artikelen 8.1. en 8.2. van de EU VO 1215/2012 een nagenoeg letterlijke herneming zijn van de artikelen 6.1. en 6.2. van de EU VO 44/2001 en er derhalve geen echt inhoudelijk verschil kan worden vastgesteld, gaat het hof om die reden

niet verder in op de louter academische discussie of de ene dan wel de andere Verordening toepassing dient te vinden, temeer dit in de uiteindelijke beoordeling geen enkel verschil oplevert.

Hiervoor werd al geoordeeld dat het de Belgische rechter aan rechtsmacht ontbreekt om kennis te nemen van de vordering in gedwongen tussenkomst en vrijwaring die door F. ten aanzien van DAS werd ingesteld.

Bij gebreke hieraan kan L.L. zich er met verw1Jzmg naar artikel 8.1. EU VO 1215/2012 (artikel 6.1. EU VO 44/2001) niet op beroepen dat, gelet op de door F. lastens DAS uitgebrachte vordering in gedwongen tussenkomst en vrijwaring, de Belgische rechter door rechtsmachtuitbreiding eveneens rechtsmacht heeft om kennis te nemen van de door hem lastens DAS ingestelde tussenvordering.

Ook in zoverre L.L. zich op artikel 8.2. EU VO 1215/2012 (artikel 6.2. EU VO 44/2001) beroept om tot de rechtsmacht van de Belgische rechter te besluiten, kan hij ook daarin niet worden bijgetreden.

Ook deze argumentatie is immers gebaseerd op de stelling dat DAS door F. bij exploit van 5 mei 2014 overeenkomstig artikel 8.2. EU VO 1215/2012 (artikel 6.2. EU VO 44/2001) terecht in gedwongen tussenkomst en vrijwaring werd gedagvaard voor het gerecht waar de oorspronkelijke vordering aanhangig werd gemaakt.

Waar hiervoor al werd geoordeeld dat dit niet het geval is, en het de Belgische rechter aan rechtsmacht ontbreekt om kennis te nemen van de vordering in gedwongen tussenkomst en vrijwaring die door F. ten aanzien van DAS werd ingesteld, faalt voormelde stelling.

Rekening houdend met het geldig bevonden forumbeding dat primeert op artikel 8.2. EU VO 1215/2012 (artikel 6.2. EU VO 44/2001), kon DAS immers niet op rechtsgeldige wijze voor de Belgische rechter in gedwongen tussenkomst en vrijwaring in het geding worden betrokken.

Gelet op wat voorafgaat dringt zich dan ook de conclusie op dat de Belgische rechter ook niet over de vereiste rechtsmacht beschikte om kennis te nemen van de door L.L. lastens DAS geformuleerde tussenvordering.

11.7.

Samenvattend oordeelt het hof dan ook dat het de Belgische rechter aan de rechtsmacht ontbrak om kennis te nemen van :

- (1) de vordering in gedwongen tussenkomst en vrijwaring, welke vordering door F. bij dagvaarding van 5 mei 2014 lastens DAS werd ingesteld, en

'(2) de tussenvordering die door L.L. bij conclusie van 23 februari 2015 lastens DAS werd ingesteld en thans in hoger beroep nog wordt uitgebreid.

Gelet op het weerhouden gebrek aan rechtsmacht kon de eerste rechter, en kan ook het hof, niet verder ingaan op de overige middelen en argumenten van partijen met betrekking tot de voormelde vorderingen, evenmin als op het incidenteel hoger beroep van L.L..

Het incidenteel hoger beroep van DAS komt ontvankelijk en gegrond voor in zoverre het ertoe strekt het bestreden vonnis te zien hervormen in de mate dat het alle vorderingen ontvankelijk verklaarde en te horen zeggen voor recht dat de Belgische rechtbanken zonder rechtsmacht zijn om kennis te nemen van de voormelde vorderingen.

12.

Wat voorafgaat beperkt de overblijvende betwisting tot de oorspronkelijke door L.L. lastens F. ingestelde vordering tot :

- nietigverklaring, minstens ontbinding van de tussen partijen tot stand gekomen overeenkomst met restitutie/schadevergoeding
- minstens het weerhouden van de buitencontractuele aansprakelijkheid van F. en het toekennen van de gevorderde bedragen.

12.1.

L.L. vordert de nietigverklaring van de koop-verkoopovereenkomst wegens het ontbreken van de wettelijk vereiste CE-markering.

Het hof stelt vast dat F. in syntheseconclusies niet betwist dat de drone, voorwerp van de koop-verkoop, diende voorzien te zijn van een CE-markering.

Zij houdt alleen voor dat het toestel wel degelijk CE-conform was en verwijst daartoe naar de voorgelegde foto's en de door DAS bijgebrachte 'Declaration of conformity' (conformiteitsverklaring) waaruit zou moeten blijken dat het toestel in alle onderdelen wel degelijk voorzien is van de CE-certificatie.

12.1.a.

Tot staving van het voorgehouden gebrek aan CE-markering verwijst L.L. niet alleen naar het als stuk 24 voorgelegde fotomateriaal, maar ook naar een op 30.09.2016 opgemaakt proces-verbaal van vaststelling.

Ondanks de vaststelling dat voormeld proces verbaal op klacht/verzoek van L.L. werd opgesteld, zijn er naar het hof geen redenen om de vaststellingen van dit proces verbaal in twijfel te trekken.

Het gaat immers om feitelijke vaststellingen die door een hoofdcontroleur en een technicus bij het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie, in hun hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, werden verricht.

Verder dringt zich de vaststelling op dat F. voormeld proces-verbaal op geen enkele wijze inhoudelijk betwist. Zij houdt enkel voor dat zij niet aanwezig was bij het opstellen van dit proces-verbaal wat een miskenning van haar rechten van verdediging zou uitmaken.

F. kan daarin evenwel niet worden bijgetreden, nu zij in de loop van de procedure kennis kreeg van dit proces-verbaal en wel degelijk in de gelegenheid is gesteld haar opmerkingen en/of verweer terzake te laten kennen zodat van een miskenning van de rechten van verdediging bezwaarlijk sprake kan zijn.

12.1.b.

Uit voormeld proces-verbaal van 30.09.2016 en de conclusies voor L.L. dringt zich de vaststelling op dat de drone, voorwerp van de tussen partijen tot stand gekomen overeenkomst, onder meer omwille van het ontbreken van de CE-markering, niet in overeenstemming is met de bepalingen van :

het KB van 26 september 2000 betreffende de radio- en eindapparatuur en de erkenning van hun conformiteit,
de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

12.1.c.

F. houdt daarentegen staande dat - in tegenstelling tot de objectieve vaststellingen van voormeld proces-verbaal - de drone wel degelijk CE-conform was.

Waar F. vooreerst verwijst naar het door geïntimeerde als stuk 24 voorgelegde fotobundel, blijkt daaruit niet dat de drone, minstens de onderdelen voorzien waren van de vereiste CE-markering.

Op de laatste foto uit dit bundel is inderdaad een CE-markering te zien, maar bij nazicht van het bundel blijkt deze foto enkel betrekking te hebben op één van de batterijladers, gemonteerd op de binnenzijde van de reiskoffer waarin, de drone vervoerd kan worden.

De negende foto laat hieromtrent aan duidelijkheid niets te wensen over.

Deze CE-markering op de batterijlader, welke niet eens een onderdeel van de drone uitmaakt, laat dan ook geenszins toe om te concluderen dat de drone aan de vereiste CE-markering zou voldoen.

F. geeft ook niet aan waar de CE-markering(en) op de drone of bepaalde onderdelen ervan terug te vinden zijn.

Ook beroept F. zich nog op de door DAS voorgelegde conformiteitsverklaringen waaruit zou moeten blijken dat de onderdelen van de drone wel degelijk aan de vereisten van de CE-markering voldoet.

Naast de vaststelling dat het voormelde proces-verbaal van 30 september 2016 deze verklaringen als waardeloos bestempelt, dringt zich hoe dan ook de vaststelling op dat uit niets blijkt dat de onderdelen waarop de voormelde conformiteitsverklaringen betrekking hebben effectief deel uitmaken van en/of werden gemonteerd in de drone die het voorwerp van de ter discussie staande koopovereenkomst uitmaakt.

Samenvattend dringt zich dan ook de conclusie op dat F. beweert, maar niet naar genoegen van recht aantoonst dat de door haar aan geïntimeerde verkochte drone wel degelijk CE-conform was.

12.1.d.

In toepassing van artikel 32 § 3, 2° van de voormelde wet van 13 juni 2005 mocht de drone *"slechts gehouden en gecommmercialiseerd worden, ingevoerd worden of in eigendom zijn indien deze voorzien is van een CE-merkteken van conformiteit en van de andere van toepassing zijnde opschriften"*.

Met het CE-merkteken geeft de verantwoordelijke persoon aan dat zijn toestel in overeenstemming is met alle wettelijke eisen inzake veiligheid, gezondheid en milieu en het toestel als dusdanig mag verhandeld worden.

De afwezigheid van het CE-merkteken wordt overeenkomstig artikel 135 § 1 van de wet van 13 juni 2005 ook strafrechtelijk gesanctioneerd.

Het houden en commercialiseren van een drone zonder het CE-merkteken maakt dan ook een misdrijf uit en strijdt dus met de openbare orde.

Meteen dringt zich ook de vaststelling op dat, mede gelet op artikel 6 B.W., het voorwerp van de tussen F. en L.L. tot stand gekomen overeenkomst - waarbij de drone

ondanks het ontbreken van de CE-markering toch werd gecommmercialiseerd - in strijd is met de openbare orde waardoor zij een ongeoorloofd karakter heeft en derhalve nietig is.

Op andere motieven bevestigt het hof dan ook het bestreden vonnis waar dit de tussen F. en L.L. tot stand gekomen koop-verkoopovereenkomst nietig verklaarde.

12.2.

Zoals ook de eerste rechter terecht oordeelde, houdt de ,nietigheid van de koop-verkoopovereenkomst in dat in hoofde van F. en L.L. restitutieverbintenissen ontstaan die respectievelijk bestaan in de terugbetaling van de koopsom en de teruggave van de drone.

Deze wederzijdse en als rechtsreeks rechtsgevolg van de vernietiging ontstane restitutieverbintenissen moeten de vermogensverschuivingen die in uitvoering van de vernietigde overeenkomst plaatsvonden neutraliseren, zodanig dat de vernietiging voor partijen vermogensmatig tot een nul operatie leidt in vergelijking met de vermogenstoestand waarin zij zich voor het sluiten van de overeenkomst bevonden.

Om dit resultaat te bereiken en om een schending te vermijden van het beginsel dat niemand zich ten koste van een ander onrechtmatig mag verrijken, moet de omvang van de restitutie dan ook gelijk zijn aan de waarde die de ontvangen prestatie bij ontvangst had.

(J. Baeck, *Restitutie na vernietiging en ontbinding van overeenkomsten*, Antwerpen, Intersentia, 2012, p.164 - 166)

12.2.a. Teruggave van de koopsom

F. kan niet worden bijgetreden waar zij zich op het adagium '*in pari causa turpitudinis cessat repetitio*' beroept om op grond daarvan voor te houden dat zij niet tot terugbetaling van de koopsom kan gehouden zijn.

Er kan met F. immers niet worden aangenomen dat L.L. op de hoogte was, minstens op de hoogte behoorde te zijn van de niet CE-conformiteit, temeer de gehoudenheid om de CE-markering op het product aan te brengen bij de fabrikant of zijn gemachtigde berust.

Waar L.L. aldus niet deelachtig was aan de oorzaak van de nietigheid, is er dan ook geen enkele aanleiding om ook maar enige verantwoordelijkheid bij L.L. te leggen op basis van het beginsel '*in pari causa turpitudinis cessat repetitio*', laat staan om de restitutie van de koopsom te weigeren.

Tenslotte blijkt naar het oordeel van het hof uit niets dat de restitutieverplichting, bestaande uit de terugbetaling van de koopsom, in casu strijdig zou zijn met de openbare orde.

Integendeel, zowel de teruggave van de koopsom als de teruggave van de drone (zie hierna) strekken er precies toe om de gevolgen van een met de openbare orde strijdige overeenkomst teniet te doen.

Er anders over oordelen, en beslissen dat F. niet tot terugbetaling van de koopsom als restitutieverplichting zou gehouden zijn, zou F. - die aanspraak kan maken op restitutie van de drone - aanmoedigen/belonen voor het sluiten van overeenkomsten in strijd met de openbare orde.

Overeenkomstig de op haar rustende restitutieverplichting is F. dan ook gehouden tot terugbetaling van de koopsom, hetzij 18.999,00 EUR in hoofdsom.

Waar de restitutieverplichting van F. een geldsom tot voorwerp heeft, kunnen de intresten op deze restitutieverbintenis nooit eerder beginnen lopen dan vanaf het ogenblik waarop die restitutieverplichting ontstaat, dit is vanaf het ogenblik van de vernietiging van de overeenkomst.

Gelet op de hiervoor weerhouden bevestiging van het bestreden vonnis voor wat de vernietiging van de tussen F. en L.L. tot stand gekomen koop- verkoopovereenkomst betreft, kunnen op de terugbetaling van de koopsom waartoe F. gehouden is enkel gerechtelijke intresten aan de wettelijke rentevoet worden toegekend en dit met ingang van 10 september 2015 datum waarop het bestreden vonnis werd gewezen.

12.2.b. Teruggave van de drone

Zoals hiervoor al aangegeven houdt de vernietiging van de overeenkomst ook in dat de drone dient te worden teruggegeven.

L.L. bevestigt in zijn syntheseconclusies overigens zelf uitdrukkelijk dat hij ertoe gehouden is de drone aan appellante terug te geven, waarvan akte (syntheseconclusies L.L. - p. 40, randnr. 47)

In het door L.L. als stuk 25 voorgelegde proces-verbaal van vaststelling leest het Hof in de verklaring van L.L. evenwel :

"Hierbij wens ik vrijwillig en definitief afstand te doen van de door u in beslag genomen Drone." (eigen onderlijning door het hof)

In de gegeven omstandigheden is een teruggave in natura van de drone kennelijk niet langer mogelijk en dringt zich in hoofde van L.L. bijgevolg een restitutieverplichting bij equivalent op.

Waar geen teruggave van de drone in natura meer mogelijk is, gaat het hof ook niet verder in op de aanspraak van F. om - in geval van teruggave van de drone - een op 1,00 EUR provisioneel begrote vergoeding voor de waardevermindering van de drone toe te kennen en voor de begroting van deze waardevermindering een onderzoeksmaatregel te bevelen; welke aanspraak immers zonder voorwerp is.

Opdat de vernietiging van de overeenkomst voor partijen tot een nul operatie zou kunnen leiden in vergelijking met de vermogenstoestand die waarin zij zich voor het sluiten van de overeenkomst bevonden, moet ook de omvang van deze restitutieverplichting bij equivalent gelijk zijn aan de waarde die de ontvangen prestatie bij ontvangst had.

Om tot de voormelde nul operatie en het herstel van de vermogenstoestand van v  r het sluiten van de overeenkomst te kunnen leiden, dient de waarde van de drone dan ook te worden begroot op de bedragen die door appellante aan DAS werden betaald en waarmee het vermogen van F. is verminderd.

Deze marktwaarde van de drone stemt overigens overeen met de objectieve waarde van de drone.

(J. Baeck, *Restitutie na vernietiging en ontbinding van overeenkomsten*, Antwerpen, Intersentia, 2012, p.131, randnr. 193)

Gelet op wat voorafgaat kan aan de hand van de voorliggende stukken, en zoals tevens in de syntheseconclusies voor DAS wordt bevestigd, de marktwaarde van de drone op een bedrag van 16.064,00 EUR worden begroot.

(syntheseconclusies DAS - p.52, tweede alinea)

In overeenstemming met wat hiervoor met betrekking tot de terugbetaling van de koopsom werd geoordeeld, kunnen op voormelde restitutieverplichting met betrekking tot de teruggave van de waarde van de drone, eveneens slechts gerechtelijke intresten aan de wettelijke rentevoet in aanmerking worden genomen, en dit ook met ingang van 10 september 2015, datum waarop het bestreden vonnis werd gewezen.

12.3.

Er bestaat geen betwisting in de rechtspraak en de rechtsleer dat bij de nietigverklaring van een overeenkomst, naast de restitutieverbintenis, tevens een schadevergoeding kan worden toegekend.

De schadevergoeding bij vernietiging van strekt er per definitie toe de schade, die een partij bij een vernietigde overeenkomst lijdt, te vergoeden.

Om consistent te zijn met de vernietiging, moet de schadevergoeding bij vernietiging erop gericht zijn de schade te vergoeden die een contractpartij lijdt doordat zij het vernietigde contract vergeefs heeft gesloten. Deze schadevergoeding moet er m.a.w. toe strekken de schuldeiser in de vermogenspositie te plaatsen waarin hij zich zou bevonden hebben indien hij de vernietigde overeenkomst niet had gesloten.

(J. Baeck, *Restitutie na vernietiging en ontbinding van overeenkomsten*, Antwerpen, Intersentia, 2012, p.278, randnr. 431)

Om deze schade vast te stellen moet een vergelijking worden gemaakt tussen, enerzijds, de situatie waarin die partij zich zou bevonden hebben indien zij de vernietigde overeenkomst niet had gesloten, en, anderzijds, de situatie waarin de schuldeiser zich in werkelijkheid bevindt.

(J. Baeck, *Restitutie na vernietiging en ontbinding van overeenkomsten*, Antwerpen, Intersentia, 2012, p.283, randnr. 438)

Uiteraard kan een partij bij een vernietigde overeenkomst enkel aanspraak maken op schadevergoeding indien de wederpartij een buitencontractuele fout heeft begaan zonder de welke zij de vernietigde overeenkomst niet had gesloten.

Hiervoor werd al geoordeeld dat de wettelijke verplichting om de CE-markering op het product aan te brengen bij de fabrikant of zijn gemachtigde berust.

Bij gebreke aan het voorhanden zijn van een dergelijke markering dient in hoofde van F. dan ook een fout te weerhouden waar zij de hier ter discussie staande overeenkomst heeft gesloten met als voorwerp een drone die niet van de wettelijke vereiste CE-markering voorzien was.

Aldus komt in principe elk nadeel dat in causaal verband staat met die fout, voor vergoeding in aanmerking.

Bovenop de terugbetaling van de koopsom meer intresten vordert L.L. de toekenning van een schadevergoeding uit hoofde van een genotsderving die hij ex aequo et bono begroot op een bedrag van 2.500,00 EUR, meer de vergoedende intresten vanaf 27 oktober 2012.

Waar deze schadevergoeding er onmogelijk kan toe strekken geïntimeerde in de vermogenspositie te plaatsen waarin hij zich zou bevonden hebben indien hij de vernietigde overeenkomst niet had gesloten, kan deze vergoedingsaanspraak niet worden ingewilligd.

13.

In toepassing van de artikelen 1042, 1017 en 1022 Ger.W. en gelet op het wederzijds ongelijk, slaat het hof de gedingkosten van dit hoger beroep tussen F. en L.L. om en verwijst het elk van hen in de eigen gedingkosten van dit hoger beroep.

In toepassing van voormelde bepalingen verwijst het hof F. en L.L. in solidum in de aan de zijde van DAS gevallen gedingkosten van het hoger beroep.

**OP DEZE GRONDEN,
HET HOF,**

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

Rechtdoende op tegenspraak.

Verklaart het principaal hoger beroep van F. ontvankelijk maar niet gegrond, Verklaart het incidenteel hoger beroep van L.L. ontvankelijk maar niet gegrond, Verklaart het incidenteel hoger beroep van DAS ontvankelijk en als volgt gegrond, Bevestigt het bestreden vonnis in zoverre het :

de vordering van L.L. lastens F. ontvankelijk verklaarde,
de tussen F. en L.L. tot stand gekomen koop-verkoopovereenkomst, zij het op andere gronden, nietig verklaarde,
F. en L.L. in hun eigen gedingkosten verwees, en F. veroordeelde tot betaling van de kosten van de eis in gedwongen tussenkomst en vrijwaring, aan de zijde van DAS begroot op 2.200,00 EUR als rechtsplegingsvergoeding,

Doet bestreden vonnis teniet waar dit:

L.L. veroordeelde in teruggave aan F. van het luchtvaartuig CoperMotion Gold Model, voorwerp van de koop-verkoopovereenkomst van 17 juni 2011,
F. veroordeelde om aan geïntimeerde een bedrag te betalen van 18.899,00 EUR (exclusief BTW), meer de gerechtelijke intresten aan de wettelijke rentevoet vanaf de datum van dagvaarding 24 januari 2014,

en, opnieuw rechtdoende,

veroordeelt L.L. om aan F. een bedrag te betalen van 16.064,00 EUR, meer de gerechtelijke intresten aan de wettelijke rentevoet vanaf 10 september 2015 tot de dag van de volledige betaling,
veroordeelt F. om aan L.L. een bedrag te betalen van 18.899,00 EUR, meer de gerechtelijke intresten aan de wettelijke rentevoet vanaf 10 september 2015 tot de dag van de volledige betaling,
staat de gerechtelijke compensatie toe.

Doet het bestreden vonnis eveneens teniet in de mate dat het alle tegen DAS gerichte vorderingen ontvankelijk verklaarde en, opnieuw rechtdoende,

Verklaart zich zonder rechtsmacht om kennis te nemen van zowel de vordering in gedwongen tussenkomst en vrijwaring van F. ten aanzien van DAS, als de tussenvordering van L.L. ten aanzien van DAS , de overige middelen en argumenten van partijen, als het incidenteel hoger beroep van L.L. voor zover tegen DAS gericht,

Slaat de gedingkosten van het hoger beroep tussen F. en L.L. om en verwijst elk van hen in de eigen gedingkosten van dit hoger beroep, om deze reden niet nader cijfermatig begroot,

Veroordeelt F. en L.L. in solidum tot betaling van de aan de zijde van DAS gevallen gedingkosten van het hoger beroep, begroot op 2.400,00 EUR als rechtsplegingsvergoeding hoger beroep,

Aldus gewezen en uitgesproken in openbare terechtzitting van het hof van beroep te Gent, zevende bis kamer, rechtdoende in burgerlijke zaken, op maandag **9 oktober 2017**.

Aanwezig:

[...] , raadsheer, wnd-voorzitter

[...] , griffier

.